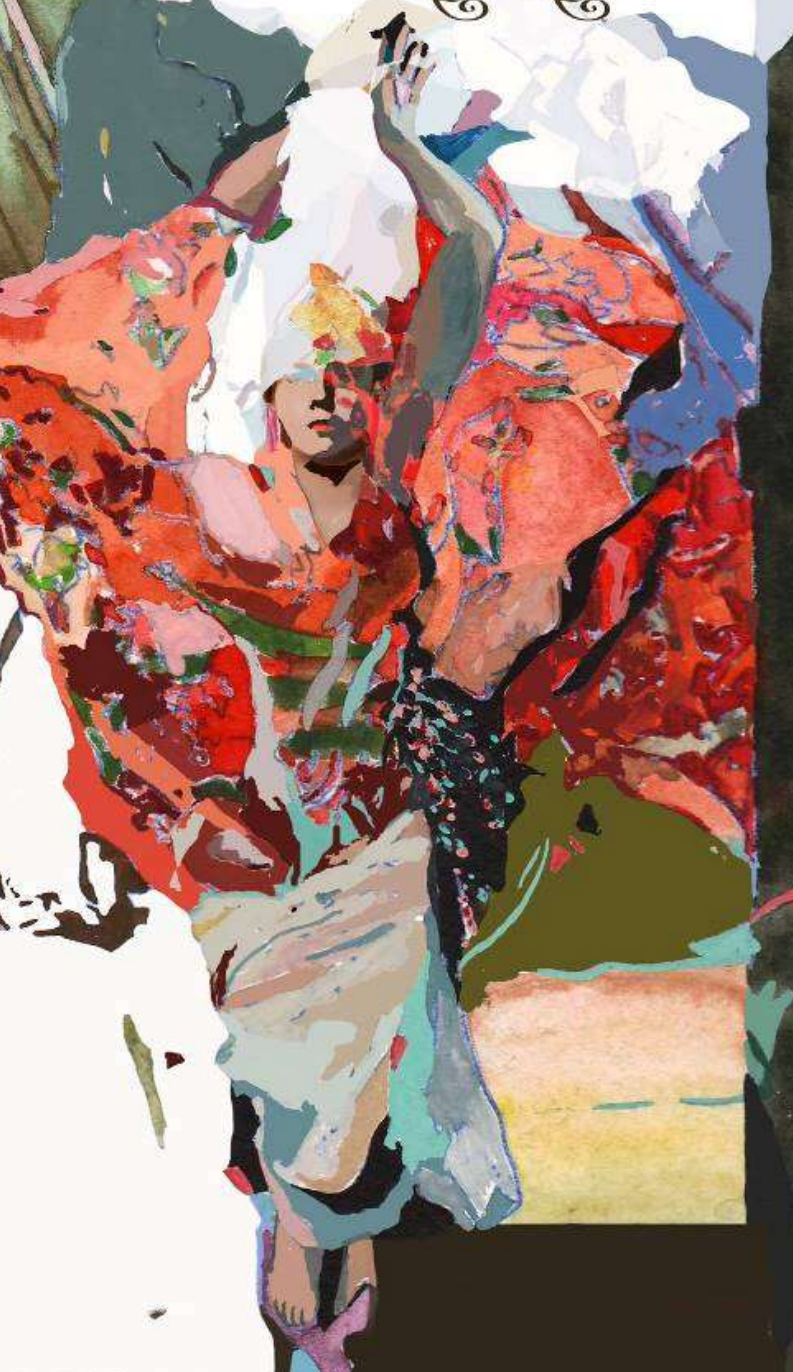

ОЛЕКСАНДР ЛУКЯНЕНКО

ПРОВАНСЬКА
КАЗКА

ПРОВАНСЬКА
КАЗКА

Прованська казка

драма-перегук

на дві дії

Олександр
Лук'яненко

за мотивами "Доньки короля Рене"

Генріка Герца

Познава

2017

УДК 84(4УКР)6-5
ББК 821.161.2-2
Л84

Лук'яненко О. В.

Прованська казка: драма-перегук на дві дії (за мотивами «Доньки короля Рене» Генріка Герца) [Текст] / Олександр Вікторович Лук'яненко. – Полтава: Видавництво «Сімон», 2017. – 124 с.

ISBN 978-966-2989-64-9

Драма-перегук розповідає уявну історію кохання, що зав'язалася на теренах раннього середньовічного королівства Арелат на території французької провінції Прованс. Твір натхненний датською драмою Генріка Герца «Донька короля Рене», яка стала відома світові у численних інтерпретаціях літераторів, композиторів та сценаристів. Для широкого кола читачів.

ISBN 978-966-2989-64-9

© Лук'яненко О. В., текст, 2017
© Домненко Т. В., ілюстрації, 2017
© Видавництво «Сімон», 2017

ІРИНІ

ЦЕБРИЙ

НА

ЗНАК

ПОДЯКИ

ЗА СПІТЬНУ

ТВОРЧІСТЬ

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Переднє слово

Ця драматична казка не даремно названа перегуком із шедевром доби романтизму датського письменника Генріка Герца «Донька короля Рене», що побачила світ у 1845 р. Відтоді його п'єса завоювала популярність у багатьох країнах світу. У 2017 р. вона стала цікавою полтавським театралам.

На жаль, українського перекладу твору на початок століття так і не було. Тривалі пошуки по книгозбірнях Франції, США, Німеччини та Росії подарували різноманітні зразки однієї легенди, аби вимережити україномовний варіант герцівського шедевру.

Опісля сухої аналітики та барвистого натхнення і з'явилася пропонована читачеві історія, яка в основі має сюжет, розроблений Г. Герцом. Проте, робота з датським виданням твору «Kong Rene's Datter» (1847) та численними інтерпретаціями твору змусила замислитись, що цей варіант назвати перекладом не можна.

Поет Теодор Мартін та композитор Джуліан Едвардс зро-

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

були два англомовних видання драми «King's Rene's Daughter» у 1850 та 1893 роках. Останній – за авторства Дж. Едвардса – навіть був поставлений на Бродвеї як мюзикл, хоча й зазнав критики з боку поціновувачів музики. Майже ідентичним до них є переклад французькою Н.Ж.Р. «La Fille de Roi Rene» виданий в Авіньйоні у 1872 р. Вони майже повністю сюжетно і композиційно відповідають першоджерелу.

Переклад російською мову здійснив Фьодор Міллер («Дочка короля Рене», 1883). Уже за декілька десятиліть в Російській імперії з'явився інший варіант перекладу Владіміра Зотова. Це була вже справжня адаптація, бо він дещо розширив сюжет та увів дійових осіб, невластивих оригіналу. Саме цей варіант ліг в основу опери Петра Чайковського «Іоланта» (1891 р.). Відтоді лібрето у перекладі брата композитора, Модеста, знайомили із сюжетом датського твору російськомовного глядача. Хоча, імперії пропонували й інше музичне втілення казки Сергея Юферова «Иоланда» (1893 р.).

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Правда, із плином років забувалося навіть ім'я творця оригінального сюжету. Так, у московському виданні перекладу-інтерпретації В. Зотова 1911 р. на титульному аркуші значилося, що твір «Дочь короля Рене или Иоланта» був віршованою казкою... Ганса Крістіана Андерсена.

У такому спектрі різноманітних сюжетних інтерпретацій драма Г. Герца увійшла у ХХ століття. Тут вона наново була переосмислена мистцями нового виду мистецтва – кінематографа. За сто років сценаристи США та Німеччини декілька разів переглядали твір. У 1913 р. вийшов німий фільм «King René's Daughter» студії «Thanhouser Films» (сценарист Юджин Мур). А у 1990 р. німці «розказали» дитячу казку «Das Licht der Liebe» (1990).

Узимку 2017 року театр Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка «Фабула» почав репетиції нової вистави. Проте, на противагу одноактній датській драмі на 10 сцен, на прем'єрі 19 квітня 2017 року актори вже грали двоактову виставу на 16 яв.

Олександр Цук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Кількість дійових осіб збільшилася з 8 до 14, змінилися й окремі імена головних персонажів. Закрутилася і сюжетна лінія твору. Довжелезні монологи двох персонажів – Бертрана та Альмеріка, – що займали до 60 сторінок оригінального тексту у датському виданні 1847 р., стали основою динамічної першої дії. Зникла магометанська магія, проте, з'явилася віра.

Тому пропоную читачеві романтичну казку, натхненну «Донькою короля Рене» Генріка Герца, що пройшла горнила російської опери, американських мюзиклів, німецького дитячого кіно і, здається, лише збагатилася, не втративши такої властивої ХІХ століттю наївності та чистоти.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Дійові особи

Король Рене – правитель
Провансу, вірний Богові та слову
монарх, який живе на межі печалі й
радості, солодкої брехні та гіркої
правди.

Королева Сюзанна – любляча
дружина, упевнена володарка та
турботлива мати.

Жермон – граф Амьєна,
горділивий та підступний феодал з
неприхованими претензіями на трон

Рауль – герцог Бургундський, вірний
васал корони та союзник
Прованського двору

Бертран – охоронець короля Рене,
довірена особа правителя,

Марта – дружина Бертрана,
годувальниця спадкоємиці престолу

Робер – молодий герцог
Бургундський, поет у тілі лицаря,
натхненний пристрасним коханням
та скутий ланцюгами обітниці родів

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Дійові особи

Готфрід де Водемон – граф Шампані, спраглий до істини та чистоти почуттів, щирий друг та незрадливий коханець

Матильда – графиня Лотарингії, вродлива і норавлива шляхтянка, яка розривається між ревнощами й вірністю, коханням до герцога Робера та необхідністю влаштування вигідного шлюбу

Іоланта – донька короля Рене, сліпа красуня із безгрішним серцем

Лаура – подруга Іоланти, донька Бертрана та Марти, неприступна, але мрійлива красуня

Бригіта – подруга Іоланти, турботлива юнка

Альмерік – зброєносець короля Рене, ладний тримати чужу таємницю довіку

Ібн-Хакіа – мавританський лікар, сповнений віри та мудрості на схилі літ під ношею життєвого досвіду

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

У просторі та часі

Події цієї казки могли б відбутися на півдні середньовічної Європи у XV столітті, як цього хотів Генрік Герц. Хоча справжній король Рене Добрий був правителем Неаполя, а в Провансі він з 1470 по 1480 рр. доживав у вигнанні останні роки свого буремного життя. На відміну від казкового героя, який кохав до смерті свою Сюзанну, реальний правитель брав шлюб двічі – спочатку з Ізабеллою Лотаринзькою, а потім із Жанною де Лаваль. Від першого шлюбу монарх мав 10 дітей та 3 бастардів. Тому реальна принцеса Йоланда не була єдиною надією батька у питанні спадкування престолу. В історії, колись розказаній Г. Герцом, багато й інших історичних невідповідностей.

Тому, раз ми уже запросили читача не до оспіваного у XIX столітті романтиками «доброго Рене», а до Прованської казки, дозволимо собі змінити локації у часі й просторі...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

***

Наша історія відбувається на півдні сучасної Франції – на просторах молодого держави Арелат на межі X-XI століть. Це Бургундське королівство вистояло після навали сарацинів та вікінгів і поступово набирає сили...

Десь там, у квітучому столичному місті Арль, тридцятирічний король Рене у Великдень скликав до себе друзів та васалів на хрестини єдиної наступниці престолу – маленької доньки Іоланти...

Дія I
СВІТЛО НАДІЇ

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВА 1

Королівські покої палацу в Арлі.
Десь щойно закінчилося бучне гуляння.
Стіл ще не прибрали від посуду, тому
ще є де і з чим продовжити
святкування. На лавах лежать
розстелені килими. На стінах у
напівмороці колишуться від легкого
прохолодного вітру довгі гобелени. По
периметру зали мерехтять свічки на
триногах, а в дальньому кутку
розмірено потріскує комин. За вікном
догорає недільний день – сонце
поспіхом ховається за виднокіл.

До зали заходить король Рене. Поруч
із ним граф Жермон та герцог Рауль.
Вони одягнені у яскраві коти,
прикрашені ажурними візерунками по
краях рукавів, по подолу та по межі
ворота. Стани чоловіків перехоплені
широкими поясами, померезаними
такими ж вишуканими узорами, як і
верхній одяг. Поверх кот – перекинуті
короткі напівкруглі плащі, закріплені
масивними фібулами на правому плечі.
На ногах у аристократів розшиті
льняні панчохи, перетягнуті тонкими
шкіряними ремнями та шкіряні
чоботи ботти з маленькими
халявками.
Чоловіки у піднесеному настрої
наближають до столу.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Король

Благословенний день сьогодні!..
Хоч змовкли дзвони Великодня,
Але в душі таке тепло,
Неначе свято не пройшло!

Рауль

Це так, бо мали Ви хрестини
Дорогоцінної дитини.
Потужно відгуло гуляння
Від літургії до смеркання.
З усіх країв щасливі гості
Пили вино, казали тости,
І ці заздравиці гучні
Відлунять досі у мені.

Король

Раулю, так і має бути!
Цей день не мусили забути.
Хай торжество гуде на милі!
Повір, не кожної неділі
З'їжджаються з-за виднокола
Хрестить наступницю престолу!

Жермон

(одночасно з надією та нерозумінням)

Ти нас лишив побіля себе...
Напевне, є на те потреба?

Король

Сьогодні тут тьма-тем народу –
Дворян, священиків і зброду...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Тече вино, лунає сміх...
Ви ж мені ближчі за усіх.
Тож, хочу я в тісному колі
Посидіти, віддячить долі
За те, що маю щирих друзів,
Які зі мною в щасті й тузі.
І, звісно, випить за хрестини
Цієї благосної днини.

*(Король сідає і запрошує друзів до
столу, наливаючи їм вина. Рауль
встає і високо підносить келих)*

Рауль

Тож, за правителя Провансу
П'ємо до дна, аби ні шансу
Не мали біди і тривоги
Серед його життя дороги!

Король

Сердечно дякую, сеньйори!
Та піднесімо ще угору
Кипучі келихи хмільні,
За мою доню. Її дні
Нехай не припиняють плину,
Щоб не було так, як із сином...

Жермон

(скорботно, хреститься)

Згадай у Царстві Своїм, Боже...
(випивають у нетривалому мовчанні)

Йому б шість років було, схоже.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Був моїй донечці б жених,
Якби від хворості не зліг.

Король

Нас із Сюзанною Творець
Благословив теплом сердець.

Але тягнулися роки

І, певне, за якісь гріхи,

Не послав дитя в родину...

Аж тут синок!... і той загинув...

І ось тепер – маленька доня!

Моя наступниця на троні!

Нехай Господь Святий із Раю

Її від бід оберігає!

Рауль

(підносить келих)

За твою доню, мій королю!

Нехай пошле Господь їй долю!

Король:

Спасибі, мій прадавній друже!

Ніколи ти не був байдужий...

А як маленький твій Робер?

Якого віку він тепер?

Рауль

Та нещодавно сім справляли.

Король:

Аж цілих сім! То вже немало!

Та вип'ємо, аби колись

В міцному шлюбові злились

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Робер і юна Іоланта,
І шлях встеляли б їм троянди!

Рауль

Це честь, коли зріднять діти!

Жермон

(роздратовано, кидає келих на стіл)

А я за це не стану пити!
Ти ж обіцяв у пеклі бою,
Що поріднишся лиш зі мною!
Твій син Філіпп, як був живий,
На Лауренсії моїй
Мав одружитись. І тоді
Ніхто б не розділив родів!
Скажи, королю, як так вийшло?
Чи твоє слово наче дишло?
Мовчиш?.. Та вихід є один.
Нехай мій П'єр, єдиний син,
Колись з донькою короля
Бучне весілля відгуля,
Зміцнить союз єднанням крові.
І ти залишишся при слові.

(з докором дивиться на Рене. На хвилину в залі запановує тиша)

Король

(важко, із сумом)

Жермоне, не моя провина,
Що вже п'ять літ живу без сина,

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Що він лежить в сирій землиці,
А твоя донька білолиця
Не має гідної опори...

(змінюючись у гуморі, упевнено)

Але скажу тобі, сеньйоре,
Що попри біди і невдачі
Я рішень не переіначу,
Я вірний нашому союзу,
Він честь для мене – не обуза.

(після хвилинної паузи, з підозрою)

Хіба що ти підеш на зраду...

*(Жермон різко підхоплюється. За ним
встає знервований король. Рауль
підскакує услід, поклавши руку на
плече монархові, всаджуючи знову за
стіл. Жермон відмовляється сісти і
продовжує стояти)*

Рауль

Не варто нам псувати свято!
Роки минуть, і як нам знати,
Що до нестями покохати
Не зможуть інших наші діти?

Жермон

Раулю, кривди ніде діти...
Якщо є честь у государя,
Нехай він поєднає в парі
Свою доньку і мого сина.
Інакше наш союз – руїна...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВА 2

До кімнати заходить королева
Сюзанна. На ній біла льняна сорочка з
вузькими рукавами, вишитими
червоним. Поверх надіта жовтогаряче
сюрко з короткими рукавами,
обрамленими ажурними бордюрами.
Тугий пояс з бляхами з дорогоцінним
камінням підкреслює стрункий стан
жінки. Голова її покрита парчовим
турбаном. Рауль та Жермон
схиляються у поклони. Король
підходить до дружини та, ніби
захищаючи, ледь пригортає її до себе.

Королева

Ми не вгодили Вам, Жермоне?
Вино не те? Їство холодне?
Чи не того розвою свято?
Скупе? Мізерне? Нуднувате?
Чи, може, злоба промовля,
Що зникла милість короля?

Жермон

Пробачте, моя любя панно,
Я святу радий несказанно.
Але мене всього трясє,
Бо правди хочу над усе.
Ваш син в землі сирій схолонув,
А моя донька – без корони.
Тепер, вважаю, по закону
Шлюб спадкоємиці на троні

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Повинен з П'єром тільки бути.
Але король не хоче й чути...

Королева

А ми, хіба, колись хотіли
Покласти всі можливі сили,
Й переженити кожне чадо,
Що нам Всевишній зможе дати?
Не знаю я такої згоди...

Жермон

Я хочу правди до нудоти!

Королева

Чи правди?.. Щось мені здається,
Не правда точить Ваше серце.
Престол Провансу Ваша мрія.
А шлюб – оманлива надія,
Що з часом Ваша, графе, кров,
Через інтриги і любов
Одягне золоту корону
І стане над усім законом?
Чи хтось сказав Вам, любий друже,
Що сюзерен Ваш занедужав
І вже синів не буде мати,
Аби їм владу передати?

Рауль

(заспокоюючи графа)

Жермоне! Кинь гарячкувати!
Не час розмову починати
Про те, що може мати зміни.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Королева

(змінюючись у тоні, дзвінко)

Раулю, скільки років сину?

Рауль

Вже сім, як осягає світ...

Королева

(Жермону)

А Вашому вже скільки літ?

Жермон

(піднесено, робить крок уперед)

Тринадцять. Хлопець на порі.

Королева

*(сміючись, король та Рауль
підхоплюють її смішок)*

Жермоне... він же застарий...

Мої донці лише два тижні...

Жермон

Мені, як бачите, не смішно...

Це – справа честі, а не жарт...

З подібним гратися не варт...

*(різко розвертається і, ображений,
виходить з покоїв)*

Король

Не до душі мені цей тон

І потайні думки про трон...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Рауль

Він сам не свій вже довгий час,
Коли довідався від Вас,
Що Лауренсія навряд
Весільний одягне наряд,
А далі й шати королеви...
Розбились мрії кришталеві
У ті далекі чорні дні,
Як ваш Філіпп спочив в труні.

Королева

(притискаючись до чоловіка)

Це біль і жах – ховать дитину...
За нашим первістком, за сином
Ми випили скорботи чаші.
А він сьогодні душі наші
Втопить у докорах хотів?

Король

Нехай іде до всіх чортів,
Як заздрість і жадоба влади
Змогли у серці гору взяти,
А дружба десь в глухім куті
Давно згнила на самоті.

Рауль

(виходячи наперед)

Змінився... правди ніде діти...
Та лише Господу судити.
Мені ж вже час, старий мій друже!
Бо ми засиділися дуже.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

А я ж зі світою не хочу
Блукати лісом серед ночі.

*(Рене наближається до товариша.
Королева, все ще у полоні химерних
думок, сідає на лаву позаду)*

Король

Коли ж тут справа вже така,
Велю сідлати рисака
І проведу вас до дороги,
Щоб не блудили анітрохи.

Рауль

Це довгий шлях. І через втому
Не встигнеш засвітла додому.

Король

Не говори про небезпеку, –
Там нижній замок недалеко.
У нім я заночую радо,
Допоки не почне світати.

(підходить до дружини, цілуєчи руку)

І як розсіються тумани,
Я повернусь, моя кохана.
Лягай, не мучся у знемозі...

Королева

Будь обережним у дорозі...

Король

Не бійся, в рідній стороні
Нема суперників мені.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВ'ЯЗ

*Король і Рауль ідуть. Королева
виходить в інший бік. До зали
заходять годувальниця Марта та
Бертран. Марта тримає на руках
крихітну Іоланту.*

Марта

Що тут за безлад!.. Жах та й годі!
Мов у військовому поході!..
І де ж ці слуги вайлуваті?
Хай приберуться у кімнаті.

Бертран

Не варто, любя, цього шквалу –
Король лише покинув залу.
Бургундський герцог разом з ним
Поїхав шляхом об'їзним.
Тому ще встигнеться до ладу
І стіл привести, і кімнату.

Марта

Так... щось засиділись вони,
Бо час такий, що вже і сни
Пора дивитись шості й сьомі,
А не кидати виклик втомі...

*(сідає на лаву, замислюючись на мить,
із болем у голосі)*

Хто заморивсь, так це Сюзанна.
Природа жінки невблаганна –

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Пологи їй далися важко,
Не відійшла ще, бідолашка...

Бертран

Де ти сьогодні будеш спати?
З дитям повернешся в палати
Чи, мо', підеш у рідний дім?
До мене й донечки?... Ходім!...

(підсівши на лавку, пригортає дружину
однією рукою)

Марта

(відсторонюючись, клопочеться про
немовля)

Та ні... Хай королева мила
Побереже сьогодні сили.
І сон міцний, мов давні ліки,
Хоч нині ляже на повіки.

(Чоловік ненароком відвертає голову.
Помітивши це, Марта посміхається)

Та є ідея непогана...

Бертран

Що ж ти надумала, кохана?

Марта

Попрошу дозволу з тобою
У нижні замкові покої
До Іоланти взяти й доню...
А королева хай до дзвонів,
Що на заутреню зовуть,

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Проходить снів казкову путь.
Колись же ж треба спочивати?..

Бертран

Ти знаєш, як переконати...
Та й королева, так здається,
У глибині свого серця
Відмовити не знайде сили...

*(зраділий, ще тісніше горнеться до
коханої)*

Марта

Вона до мене дуже мила.
Тому й задовольнить прохання.

*(лукаво зиркнувши на замріяного
чоловіка, знову змінюється у настрої)*

А зараз – час для прибирання.
Віддай наказ. Бо серед зали
Неначе біси гарцювали.

Бертран

Іду вже, Марто моя мила...

(Бертран лишає покої)

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВА 4

(Марта лишається на самоті. Якийсь час милується немовлям уві сні у розжареній кімнаті)

Марта

Хух... як тут сильно натопили...
А як же ж міцно спить дитя...
Чарівний сон до забуття...
А виросте, вдягне корону,
В турботах вгрузнуть ніжки трону,
І спокій зникне, наче дим...

Королева

(входячи)

До тих часів ще зим та й зим...

Марта

Ой, ні, моя чарівна пані,
Бо коні часу невблаганні –
Летять, не стишують галопу
Крізь долі, наче крізь Європу.
Здається вчора зранку рано
Я під вінець ішла з Бертраном.
Та час розбився, наче скло –
І вісім літ – як не було.

Королева

А від мого весілля, мила,
Дванадцять років пролетіло...
Немає в світі тої птиці,
Що часові під стать згодиться,

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Бо на його швидкім крилі
Все так мінливе на землі...

Марта

Поки були Ви на бенкеті,
У королівським кабінеті
Оглянув лікар ваше чадо.

Королева

(хвилюючись)

Уже?... Чого сказав чекати?..

Марта

(посміхаючись)

Та не хвилюйтеся, я прошу!
Він говорив лише хороше!
Здорове наше янголятко!

Королева

А в мене вже душа у п'ятках...
Ой, слався, Господи мій Боже...

Хай Матір Божа допоможе,
Аби скорботна доля сина

Минула цю мою дитину,
І хай вселюблячий Творець
Їй царський зодягне вінець.

Марта

Молитимемо всі у Бога...

*(хреститься, потім, опустивши очі,
трохи зніяковіло, продовжує)*

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Та, пані, якщо буде змога,
Я б Вас хотіла попрохати...

Королева

Я чула все... Іде до хати...
Тебе я на ніч відпускаю,
Бо знаю, донечка чекає.
Іди мерщій до чоловіка, –
Любов палає не довіку,
Тому не гай жаги хвилинку.
Лишай мені мою кровинку...

Марта

(заклякши від неочікуваної згоди)

А як же ж Ви? Як Ваша втома?

Королева

Кому з нас втома невідома?
Тобі не менше, ніж мені,
Потрібно ніжитись у сні.
Іди скоріше до Бертрана,
Кохайся, поки ще жадана.

Марта

(передаючи Іоланту матері, зраділо)

Ой... моя люба господине...
Ви кличте і в нічні години...

Королева

(сміючись)

Іди вже з Богом... Раптом треба,
Покличу і з землі, і з неба.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

*(Марта цілує королеві руку і миттю
виходить з покоїв. Сюзанна з
немовлям опускається на ослін,
коливаючи дитину).*

Королева

Тут тепло так... Посиджу трохи –
Щось утомилась від тривоги...
З тобою спокій пошукаю,
Моя маленька... Баю-баю...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВА 5

(Із дверей, мов хижий звір, крадькома з'являється граф Жермон. Він швидко замикає за собою двері та, шкірячись, завмирає навпроти Сюзанни).

Жермон

Ось ми з тобою вдвох, Сюзанно..
Кажи, що рада неказанно!

Королева

(насторожено, але стримуючи себе)

Ви, графе, певне, заблудились?
Вас провести? Зробити милість?
Ви ж, наче у чумній проказі,
Цей дім покинули в образі!?

Жермон

Це Ви так думали. А я ж,
Чекав, як у нічний вояж
Поїде Ваш король і свита.
І ось я тут. І будем квити
Ми скоро за усі зневаги...

Королева

(гордо і власно)

Мій графе, як нема поваги,
Облиште мову цю зухвалу
Й покиньте королівську залу.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Жермон

(зневажливо прицмокуючи, уперто)

Як не люб'язно з твого боку...

Я звідси не зроблю ні кроку.

(Королева трохи підводиться, дивлячись кудись за спину графу, в очікуванні на допомогу. Проте, той стукає пальцями по ефесу меча, натякаючи на свою перевагу)

Не клич... не силуйся, дурненька.

У замку тільки служок жменька,

Всі ж воїни з Рене в дорозі.

Королева

Сховай подалі ці погрози...

Жермон

Сховати? Я ж не встиг почати!

Я час мав все обмізкувати...

Я ж завітав лише для того,

Аби з твого лиця блідого

Напитися живого страху

І втамувати люту спрагу,

Яка в моїй душі яріла,

Морила розум мій і сили...

(обходить Сюзанну і шепче на вухо)

Що? затрусилися колінка?

Ні... нецікава ти як жінка...

То молодим у жерлах бою,

Нестерпно марив я тобою...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Але коли ти не мене
Обрало гордо, а Рене,
Бо був «гіднішим чоловіком»,
Щось у душі зломилось з криком...
І за жіноче віроломство
Я зажадав лихої помсти...

(зраділо, замріяно)

І, наче подарунок долі,
Чекав на доньку на престолі...
Вона б усім дала вам жару,
Коли б їй одягли тіару.
Та не судилось... Овдовіла
Іще до того, як женили...

*(підсідає збоку, через плече лізе рукою
до сплячої дитини)*

Є в долі інші варіанти –
Мала перлинка Іоланта.
Мій П'єр в короні поруч з нею
Мав стати помстою моєю.
Але твій клятий чоловік
Нікого слухати не звик!
Бургундський дім в тіснім союзі
Потрібен більше серед друзів.
Він розчавив мої надії.
Ще й глузувати з мене сміє...

Королева

*(зазираючи в глибину божевільних очей
Жермона)*

Що ти надумав?.. Зупинись...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Жермон

Боїшся, золотко?.. Страшисть...
Старий ключар напився бражки,
Спить під стіною, бідолашка...
Бертран і Марта десь удома...
Чим заклопотані – відомо...
А короля і його свити
Не буде точно до обіду.
Ось бачиш? У руках – ключі.
Тож, хоч кричи, хоч не кричи...

Королева

Що ти надумав?.. Що?.. Скажи...

Жермон

Ой, моє сонечко... Дрижи!..
Чому залякла, мов камінна?
Ставай скоріше на коліна...
Ще, може, випросиш пощади...

Королева

(холодно, гордо піднявши погляд)

Не випрошу... дарма ставати...

Жермон

Що ж... нині вибирать тобі...
Ти звикла жити в боротьбі,
Але сьогодні, королево,
Замкну тебе, як в кліті лева.
Я наносив сухого хмизу,
Обклав всі двері до карнизу...
Ох... як же ж будеш ти палати!..

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Королева

*(встає і кидається до нього, однією
рукою тримаючи Іоланту)*

Ти не посмієш, супостате!

Жермон

*(відштовхує королеву, всаджуючи її
знову на ослін і незграбно поклавши її
руку на малу принцесу)*

Сідай, Сюзанно! Не валуй.
До серця притули малу.
Готуйся кинути цей світ.

(перед виходом кидає через плече)

Я обітну ваш грішній рід...

(Вибігає і замикає за собою двері)

Королева

(у відчаї)

О Господи, спаси мене!
Нехай нас кара ця мине...

(принюхується)

Він не збрехав... ядучий дим...
Палає поночі мій дім...

(Підбігає до вікна)

Стрибнуть немає страху в серці...

Але ж дитя моє уб'ється...

Невже, приходить смерті час?..

Допоможіть! Хто чує нас?

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

*(Кімната наповнюється димом,
королева починає кашляти)*

Сюди! Скоріше, добрі люди!
Ми тут... Живі ще... Ми замкнуті!...

Марта

(за сценою)

Усе горить... нам не пройти...
Стрибайте з тої висоти!

Королева

Стрибнула б, хай і розіб'юся...
Та за своє дитя боюся...

Марта

(за сценою)

Кидайте донечку без смутку!
Бертран її підхопить хутко!

Бертран

(за сценою)

Не бійтеся! Клянусь життям!

Королева

О, Господи... врятуй дитя...

(Кидає у вікно Іоланту)

Бертран

(за сценою)

Врятована! В моїх руках!

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Королева

Спасибі Богу у віках...

Бертран

(за сценою)

Вже по набату звідусюди
Прибігли на пожежу люди...
Ми зможем сітку натяги,
Аби стрибнути Вам туди!

Королева

(плаче)

Цю вірність не купить за гріш...

Бертран

(за сценою)

Стрибайте, чуєте? Скоріш!

Королева

Я йду!... о Боже... мої ноги...

(раптово падає)

Не відчувається нічого...
Вони не слухають мене...

Бертран

(за сценою)

Скоріше! Протягом жене
Вогонь до вашої кімнати!

Королева

(Відчайдушно намагається піднятися)

Олександр Цук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Не можу... я не можу встати...

(скорботно дивиться у бік вікна)

Пробач мене, моє маля...

Я опікатиму здаля...

*(замирившись із долею, підводить очі,
повні сліз)*

Прийми мене, всемудрий Боже,

На небеса в вогненнім ложі...

Завіса

Дія II

СВІТЛО ЛЮБОВІ

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВА 1

З моменту трагічної загибелі королеви Сюзанни минуло 16 років. Старий герцог Бургундський Рауль помер. Його титул і влада перейшли синові Роберу, який, наче дві краплі води, став схожим на покійного батька. Молодий герцог сидить у своїх розкішних покоях у місті Безансон – одному з оплотів майже незалежної феодалної влади у Верхній Бургундії – частині Арелатського королівства. Його замок на березі річки Ду стережуть Юрські гори, видимі з вікна. Інтер'єр самої кімнати прикрашають різьблені меблі. На стінах висять портрети правителів Трансюранської Бургундії. Робер сидить за столом і пише любовне послання, замислюючись на хвилину.

Робер

Скажи мені, Творцю із раю,
Як те усе, що відчуваю,
Забувши сумніви і страх,
Лишить чорнилом на листках?
Де віднайти такі звороти,
Що, наче давні привороти,
Розтоплять серця грубий лід
І поєднають доль політ?
Мій вірш слабкий – нудніше прози...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Краса ж Матильди наче грози!..
Мої ж слова – дрібний мідяк –
Її не вразять аж ніяк...

(розчаровано розриває листа)

Я не відправлю їй такого...
Бо почуття мого палкого,
Що серце крає молоде,
Це лист повік не доведе...

(до зали входить Бертран. На скронях у нього біліє сивина, проте, це все той самий статний вірний охоронець короля Рене. Він зупиняється біля входу, побачивши Робера, не в силах більше зробити ні кроку. Герцог підводить погляд і звертається до незнайомця, не встаючи з-за столу)

Робер

Як Ви пройшли сюди, сеньйоре?

Бертран

Прислуги не було знадвору,
А садівник зізнавсь у тому,
Що Ви не покидали дому.

Робер

Я в місто відпустив обслугу,
А сам чекав старого друга...

(не витримавши паузи і прискіпливого погляду гостя, нервує)

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Та припиніть, немов мечами,
Мене дірявити очами!
І починайте говорити,
Бо, як примару з того світу,
Мене розглядувати стали,
Зайшовши до цієї зали!

Бертран

Пробачте, молодий сеньйоре...
Дозвольте виявить покору.

(схиляє голову)

Я звусь Бертраном. Зі столиці,
Із королівської світлиці
Через поля й ліси тіністі
Везу до Вас важливі вісті.

Робер

До мене Вас Рене прислав?

Бертран

Так, мій сеньйоре. Він сказав
Віддати Вам цього листа...
Сказав, історія проста...

*(Віддає Роберу послання. Герцог
підводиться, відходить убік, швидко
проглядає листа, і, видихнувши з
важкістю звертається до гонця, не
повертаючи обличчя).*

Робер

Що ж... я на це давно чекав...
Він на словах щось передав?

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Бертран

Так, мій король просив негайно
Сідлати рисака зі стайні,
Не відкладаючи візит.
Бо сповнилось шістнадцять літ
Вже Іоланті. Тому скоро
За вашим шлюбним договором
Настане час вам з-під вінця
У клятвах поєднать серця.

Робер

*(замислено, говорить у безмір
кімнати, ніби зважуючи усі варіанти)*

Пролинуло років багато,
Коли король Рене і тато
Уклали цей союз родів.
І я, хотів чи не хотів,
Та маю виконати слово...

*(повертається до Бертрана, який
продовжує розглядувати юнака. Не
втримує гострого погляду й
гарячкує)*

Ну що ж Ви дивитесь так знову?
У мене вже мороз по шкірі!

Бертран

Пробачте, та не йму я віри,
Що Ви – це Ви... оця постава...
Ця мова... погляду заграва...
З покійним батьком Ви так схожі,

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Що стрінь я Вас у дні погожі,
Перелякався б в що є сили,
Неначе, він встав із могили.
Пробачте вже, що я так прямо...

Робер

Говорять всі мені так само.
Виходить, батька Ви теж знали?

Бертран

З тих днів минуло літ немало.
Тоді, у Великоднє свято,
Коли хрестили Іоланту,
Він трохи старшим був за Вас.

Робер

Він згадував той прикрий час...
Про те, як Королева-мати
Згоріла, та життя дитяти
Змогли у пеклі вберегти.

*(підходить ближче, ніби
приглядаючись до обличчя гостя)*

Це був, мені здається, ти?..

Бертран

Так... То була жахлива мить...
Той спомин в серці десь щемить.
Та те дитя – вже юна діва,
Тендітна, лагідна, вродлива.
Її король Рене вже скоро
З монастиря верне до двору.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВА 2

*До кімнати заходить молодий граф
Шампані Готфрід де Водемон. Він
стрімко минає Бертарна і схиляє
коліно перед Робером.*

Робер

(Піднімаючи його, з радістю)

Мій друже, графе Водемонє!
Облиш оці нудні поклони!
Я вже зморився у чеканні!

Готфрід

Дорога нелегка з Шампані!

Бертран

(настійливо)

Що королю переказати?

Робер

(Не повертаючись до Бертрана, сухо)

Себе не змушу я чекати.
Я буду, коли є наказ.

Бертран:

Я вдячний, що знайшли Ви час.
Хай Бог Вас в ласці не мине.

Робер

Везіть і мій уклін Рене.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

(Бертран вклоняється та полишає палати. На хвилину запановує тиша. Граф Шампанський намагається підбадьорити посмутнілого друга)

Готфрід

Робере, друже! Ти у тузі?
Не веселять тебе вже друзі!

Робер

Та ні... Ти як бальзам на рану...
Та думати не перестану,
Що маю борг я перед троном.

Готфрід

Шлюб і золочена корона,
Й обіцянки повік любити?

Робер

От-от! Не знаю, що й робити...

(До зали заходить графиня Матильда Лотаринзька. У неї струнка постава; темне волосся перехоплене яскравою парчовою стрічкою. Поверх червоної коти, яка фалдами розходиться з-під широкого пояса, одягнений плащ, підбитий хутром. Робер, вражений неочікуваним візитом дівчини, вклоняється та цілує руку)

Робер

Оце сюрприз... Пречиста Мати!
Матильдо, я не смів чекати.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Мамат'юга

Я поруч їхала й раптово,
Згадала про одну розмову.
Поговорити б з Вами, принце.
От правда, тільки б наодинці...

*(Робер кидає неоднозначний погляд на
Готфрида, той відкланюється)*

Готфрід

Я зрозумів усе, сеньйоре.
Чекатиму на Вас на дворі.

(Виходить).

Робер:

Так неочікувана зранку
Вас бачити в моєму замку.

Мамат'юга

*(відходить наперед, говорить не
дивлячись у бік Робера, трохи
награно, знущаючись)*

Ви знаєте, що граф Амьєна
Давно посватався до мене...
Цей П'єр багатий – хоч куди!

Він раю чарівні сади
Мені давно вже обіцяє...

А я гублюся і не знаю,
Сказати «так»? Сказати «ні»?

І нерішучість у мені
Чекає Вашої поради...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Робер

Вам моє серце мордувати,
Я бачу, дуже до вподоби...

*(Матильда швидко іде в інший бік,
Робер продовжує трохи ображено)*

Ви ж знаєте, що пів-Європи
Я ладен кинуть Вам до ніг,
І навіть більше, аби зміг!
Ви ж до чуттів моїх байдужі...

Матильда

*(єхидно посміхнувшись, уїдливо,
прискіпливо вдивляючись у вічі
коханцеві, проте, не сходячи з місця,
лише гордо повернувши голову)*

Які чуття, мій милий друже?
Не розумію, в чому зла я?
Про Ваші почуття – не знаю...
На них Ви витрачали сили?
Руки моєї не просили,
Все обіцяли... обіцяли...
Слова за вітром відпускали,
Та й честь усю, аж до дрібниці,
Згубили в підлій таємниці.

Робер

На вітер слів не кидав зроду,
Та зв'язаний у клятві роду.
Я Вас люблю. Кажу це щиро.
Яку Вам принести офіру?!

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Матильда

Провина Ваша, принц, у тому,
Що стало про усе відомо
Мені давно вже не від Вас.
Ви на довіру мали шанс.

Робер

Матильдо! Прошу схаменіться!
Я не зі зла мав таємницю!

Матильда

*(холодно, неприступно дивлячись
кудиись у вікно на гірський пейзаж)*

Не знаю... Вірю через силу...

Робер

(Різко і пристрасно обіймає її)

Повір! Одна ти серцю мила!
Я думаю вже раз по разу,
Як вирішити без образи
Із королем питання шлюбу,
Бо ти мені, Матильдо, люба!
Я Іоланти знать не знаю
І в муках совісті конаю.

Матильда

(Звільняючись від його обіймів)

Розв'яжеш незручне питання,
Тоді й розкажеш про кохання...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

(відвертається, молодий герцог у розпачі пристрасно говорить позаду)

Робер

Чому зі мною ти жорстока,
Моя красуне кароока?!
Ти ж бачиш як на серці худо?!
Душа неначе розіпнута,
Коли холодна ти стоїш.

(ніжно обіймає її за плечі, потім, не відчувши спротиву, палко розвертає Матильду до себе і говорить, прихилившись лицем до лиця)

Та пригорни ж мене скоріш,
Щоб ми в цілункові злились,
Як в Лотарингії колись.
Забула справи молоді?

Матильда

(Шепоче, насолоджуючись обіймами)

Я?.. Ні... Я вірила тоді,
Що ти – сеньйор, з яким до скону
В любові серце не схолоне...

Робер

А зараз? Де тепер та віра?

Матильда

(повільно опускає руки, розчаровано дивиться у вічі юнакові)

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Її розвіяли зефіри...
Вся, до краплини, серед світу
Пропала й не лишила сліду...

(Роберт із сумом робить крок назад і опускає голову в зажурі. Матильда, не витримуючи паузи, раптово кидається до нього, палко обіймає і шепоче, покриваючи поцілунками обличчя).

Лише моє кохання буде
З тобою мандрувати всюди...
Лиш я одна, – ти чуєш? – можу
Тебе зігріть на шлюбнім ложі...
Ані корони, ані треби
Не виб'ють споминів із тебе
Про мої руки, мої ласки,
Про наших поцілунків казку...

(Різко відштовхує Робера, відвертається, змінюючись у голосі та настрої. Продовжує єхидно та гірко)

Вона, я чула, блідолиця...
Суха... відлюдниця.. черниця...
Хотіла б глянути я щиро,
Як ви удвох вино і мирро,
У ризи ношені одиті,
Почнете пристрасно ділити!

Робер

Матильдо... припини знуцання
І не топчи моє кохання,

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Бо серце проситься на волю!
Я хочу кинуть виклик долі,
І «ні» сказати королю,
Бо я тебе одну люблю!

*(робить крок на зустріч і зазирає у
бездоння карих очей)*

Скажи, що ти мене так само
Кохавши щиро до нестями!

Маміґґа

Кохав... при судьбу жорстоку...

*(Обіймає його і цілує, вивільняється з
обіймів. Робер хоче наблизитися до
неї, та вона зупиняє його рухом руки)*

Ні... більше не роби ні кроку!
Словами легко граєш ти, –
Кохання треба довести.

(Одягає на голову капюшон)

Їдь до столиці. В тронній залі
Ти звільниш душу від печалі,
У той момент, як скажеш прямо,
Що є у тебе інша дама.

А Іоланту і корону
Хай іншому дадуть барону.

*(Проходить у напрямку виходу,
зупиняється і говорить через плече)*

Запам'ятай ще на останок:
Чекати довго я не стану.
У тебе місяць. А потому

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Я їду з батьківського дому,
Пішовши з П'єром під вінець.
І нашим любоцям – кінець.

*(Матильда рішуче йде. На виході вона
перетинається із Водемоном. Той
здивовано дивиться їй у слід)*

Готфрід

Я бачу, друже, все неладно...

Робер

Та гірше й уявити складно...

*(повертається до Готфрида,
винувато)*

Прости, що я в своїй турботі
Не зміг підтримати в скорботі
Тебе тоді, коли я мушу.

Готфрід

Та не страшне, мій добрий друже.

Я бачу, кояться тут справи
На рівні цілої держави.

Робер

Ох... ти правий: на рівні світу!

А ти продовжуєш скорбіти
По своїй любій вмерлій ненці?

Готфрід

(у скорботі опускає погляд)

Вона завжди в моєму серці...

Я їй сповідувався радо,

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Ішов до неї по поради,
Але скінчилися ті дні –
Тепер маєток на мені.

Робер

Скорбію, друже, із тобою...

(кладає руку на плече другові, а потім починає говорити дзвінко й упевнено)

Та час проститись із журбою,
Зустріти люблячу дружину
І завести собі родину.

Готфрад

Напевне, дивно чудить небо,
Бо я не бачу біля себе
Таких дівчат, із ким я хочу
Не тільки проводити ночі,
А стріти старості прихід
Опісля довгих щедрих літ.

Робер

Та припини! А що ж Жозетта?

Готфрад

Ми розлетілись, моя комети...
Ці ревнощі не по мені.
Я вже й не згадую ті дні.

Робер

(знущаючись над другом)

Ти хочеш янгольського цвіту
Поміж гріхів земного світу

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Собі у нетрях десь знайти?
Ой, любий друже, не чуди!
Нема цих праведниць... Далебі,
Вони поміж святих – на небі!

Готфрад

Не треба інших. Як немає,
То стрінемося серед раю.
Якщо не трапиться в житті –
Ну що ж?.. помру на самоті...

*(Робер здивовано дивиться на
категоричного графа)*

Про мене досить. Що з тобою?
Чом оповитий ти журбою?

Робер

Я говоритиму багато
І буду довго сумувати,
І не закінчу до вечері.
Тому замкни скоріше двері –
Ми поїмо, а там – в дорогу,
До королівського порогу,
До замку доброго Рене
Проводиш серед гір мене.
І я у неблизькій дорозі
Все розказати буду в змозі.

Готфрад

Хай буде так, як скажеш ти.
З тобою – хоч за три світи.

Завіса

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВА 3

Розкішний сад на березі річки Рони побіля Альп десь на півночі Провансу – там, де за якийсь час буде височіти замок шляхетного роду Адемар – осердя міста Монтелімар. А поки, на зорі Арелатського королівства, тут розкинувся мальовничий куточок земного раю за високою стіною. Уздовж доріжок квітнуть кущі троянд та плодові дерева. Шістнадцятирічна красуня Іоланта у білосніжній сукні з довгим смолистим волоссям, перехопленим тонким обручем, збирає яблука, навпомацки шукаючи їх на невисокому дереві. Її подруги Бригіта та Лаура нахиляють гілки зі стиглими плодами у самісінькі руки. Годувальниця Марта тримає корзину, куди сліпа дівчина кладе фрукти. Раптом, засмутившись невідомо від чого, Іоланта опускає руки.

Марта

Чому ти, мила, зупинилась?
Моє серденько, ти втомилась?
Все добре, любя Іоланто?

Іоланта

Не знаю... Підкажи-но, Марто...

Марта

Що, моє сонце, підказати?

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Юліанна

Що може серцю бракувати?
В моїм житті є батько й ти.
І подруг краще не знайти,
Ніж ви, Лаура і Бригіта...

*(Дівчина під час розмови
повертається не в той бік, де стоять
Бригіта і Лаура)*

Для мене ви готові жити!
А я не в силах знову й знов
Вам відплатити за любов!

Марта

Ми робимо це без натуги
Ти господиня, а ми слуги.

Юліанна

Ні, це не правда... Знаю я,
Усі ви друзі, як сім'я!
О, Марто! Я чогось бажаю!
А от чого, сама не знаю!

Марта

(Годувальниця ледь стримує сльози)

Та годі, горлице сизенька!

Юліанна

Ой, Марто! Підійди близенько!

(Торкається очей Марти)

Ти плачеш, Марто? В чому лихо?

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Марта

Чи буде в серці в мене тихо,
Коли і ти, моя забаво,
Сльозами росиш буйні трави?

Юліанна

Я плачу, Марто, плачу теж.
І серце країться... Але ж
Нічим не видала я смутку –
По голосу не було чутко,
Й не встигла ти мене торкнутись,
Аби мою сльозу відчути!
Як пізнаєш, що я тужила?

Марта

(знітившись)

Душею, доне моя мила...

Братіма

*(подруги підсідають до Юліанти, не
знаючи, чим відвернути її від важких
думок)*

Що хочеш? Прясти? Танцювати?

Лаура

А чи легенду розказати?

Юліанна

Ні... ні... не треба, мої милі.
Я щось відверто не при силі.
Ви краще із мого саду

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Нарвіте квіти. Розбирати
Я стану їх, і аромати
Повернуть серденько до ладу.
Я цілу ніч без сну сиділа:
Тужилось – плакати хотіла,
Неначе в чомусь винувата.
А в чому – тільки Богу знати...

*(Бригіта та Лаура підводяться і
йдуть збирати квіти)*

Марта

*(Ведучи Іоланту до ложа біля куща
троянд в глибині сцени)*

Та годі плакати ні з чого!
Бо це лише гнівити Бога.
Не край ти душу задарма –
Причин для жалощів нема.

*(За сценою чути сміх і вигуки Бригіти
та Лаури. Вони вибігають, несучи
кошик, повний різноманітних квітів)*

Бригіта

Ось, чарівна Іоланто,
В нашім кошику троянди,
І ромашки, і волошки,
І конвалій навіть трошки!

Лаура

Пригуби їх аромати!
І одразу схочеш спати!

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Марта

*(всаджуючи дівчину на різьблене ложе
під тінню крислатих слив)*

На оцім садовім ложі
Хай насняться сни хороші.

Лаура

Всі печаль зникнуть враз,
Як прийде дрімоти час.

Іоанна

Ох, це ти, моя Бригіто?

Лаура

(подає руку і кошик з квітами)

Я Лаура.. ось де квіти...

Іоанна

*(Не випускаючи її руки, простягає іншу
Бригіті)*

Дорогі мої дівчата...
Я не можу розпізнати,
За які мої чесноти
Любите мене достоту?
Чим за вашу дружбу щиру
Відплачу я в повну міру?

Бригіта

Ми ж тобі не платим гроші,
За твої діла хороші,

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

За любов твою і щирість?
Не турбуйся! Май же милість!

Юланта

Вірно... Марто! Ти далечко?

Марта

Тут я, тут, моє сердечко!

Юланта

Хочу я, немов дитина,
Тобі, Марто, на коліна,
Прихилитися і знову
Слухати пісню колискову,
Ту, яка з дитячих літ,
У душі лишила слід...

*(Марта підсідає до Юланти, дівчина
кладає голову їй на коліна.*

*Годувальниця, погладжуючи її по
волосся, починає співати. Дівчата
готують ложе, збиваючи подушку та
розправляючи легке покривало)*

Марта

Спи, хай стелять поміж нами
Лебединими крилами
Янголи казкові сни,
Повні чар і таїни.
Спи, нехай тобі насниться,
Ніби Господа десниця,
Осіняє спокій твій,
Коли сон торкнеться вії.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Спи, дитя, дрімай без смутку!
Промине тривога хутко,
Поки мрієш у спокій...
Спочивай... Господь з тобою...

*(Юланта засинає. Годувальниця
перекладає її на ложе та йде із саду.
Бригіта та Лаура залишаються)*

Бригіта

Ой, любя подруго, чим далі,
Тим будуть спроби всі невдалі
Брехати, що ми з нею схожі,
Й постійно бути на сторожі,
І далі по життю нести
Цю таємницю сліпоті.

Лаура

Вона вже скоро зрозуміє,
Що не така як ми... І вміє
Тоді лице сльозами горя.
Ти знаєш, служки вже говорять,
Що шлюбу герцог не захоче,
Коли пізна, що її очі
Не бачили ніколи світу.

Бригіта

Цієї правди ніде діти.
А він, хіба, не зна нічого?

Лаура

Король надіється на Бога,
Щоб до весілля Світла сила

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Її б недуг страшний зцілила.
Нового лікаря чекає
З магометанського вже краю.
А чи згодиться його хист,
То зна лише Господь між зізд...

Братіма

А хто ж сліпу зцілити може?

Лаура

Отут питанячко хороше!
Казали мені моя мати,
Що все не так у Іоланти.
У день хрестин зайнявся дім.
І королева через дим
З віконця кинула дитя.
І врятувала цим життя.
Тоді Бертран, мій любий тато,
Зумів мале дівча спіймати.
Але вона уже осліпла
І з тих часів не бачить світла...

Братіма

Я чула моторошні кази.
Але не думала ні разу,
Що наша Іоланта мила,
Не від народження осліпла.
А як король зміг приховати
Оцю страшну дитячу ваду,
Що на заручинах ніяк
Не взнали сліпоти ознак?

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Лаура

Мені сказали моя мати,
Було їм років небагато –
Їй п'ять, дванадцять десь Роберу.
Король вже мав таку манеру
Чудити всюди і у всьому –
Тим паче у своєму домі.
Відбувся хитрістю простою –
Накрив їй голову фатою
І вивів в люди лиш на мить –
Аби на шлюб благословить.
Коли ж спитали, що за чудо?
Сказав, що Іоланті худо,
І він не хоче тої злості,
Аби перхворіли гості.
А вже виходячи із зали,
Підняв здалека покривало,
Щоб герцог бачив, що краса
У цій дівчині не згаса.

Братіма

Не можна вічно, як в тумані,
Блукать в ядучому обмані.
Хай краще знає наша люба,
Яка у неї в тілі згуба.
Та і Роберу варто знати,
Що за дружину може взяти
Сліпу невинну бідолашку,
Бо житися їм буде тяжко!

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Лаура

Я згодна... Та король і мати
Цю правду хочуть приховати.
Ти чуєш? Хтось іде сюди!
Мерщій, ховаймося в сади...

(їдуть)

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВА 4

(До саду входить Бертран і молодий
військовий Альмерік)

Бертран

Я б не пустив тебе до саду,
Коли не зміг ти показати
Мені той перстень короля.
Це заборонена земля.
І варіантів небагато –
Як хто пройде – чекає страта.
Мій друг, Рауль, до цього разу
Привозив вісті і накази.

Альмерік

Віддав він вчора Богу душу...

Бертран

(вражений, хреститься)

Спочинь у мирі, милий друже...
А ти хто, прийшлий із даля?

Альмерік

Ось лист і перстень короля.

(озирається)

У вас тут рай... Нема тривоги...
Сюди от-от зведе дорога
Одного лікаря зі Сходу
І короля Рене з походу.
Ти ж мені маєш розказати,

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Кого я став оберігати,
Бо хто живе тут – таємниця.
І люди кажуть, це в'язниця...

Бертран

Це – замок, де живе інфанта –
Сліпа принцеса Іоланта,
І герцог молодий, Робер,
Напевне вже летить тепер
Також сюди, як вітерець,
Щоб стати з нею під вінець.

Альмерік

Донька Рене сліпа? О Боже...
Але ж всі знають перехожі,
І вість несуть цю вглиб і вшир,
Що ув іспанський монастир
Віддав доньку колись Рене.

Бертран

Ледь не здурили і мене!..
Та майже від народин дня,
Вона живе тут не одна.
Моя дружина, Марта, з нею
Вже стала нібито ріднею.

Альмерік

Чому ж король її ховає?

Бертран

Бо він на небо уповає...
Аби Робер не знав до шлюбу,
Що нашу Іоланту люблю

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Трима в полоні неміч ця.
Ще, може, лікар знайдеться...

(Входить Марта)

Бертран

Дружино, лист нам із столиці.
От-от прибуде до світлиці
Король і лікар із-за моря.

Марта

*(неоднозначно, з недовірою дивлячись
на Альмеріка)*

Він відає про наше горе?

Альмерік

Ваш чоловік усе відкрив.

Марта

А він тобі не говорив,
Що дівчинка сама не знає,
Що не така як всі – сліпа є?
Що всі ми мовчимо при ній
Про світло сонця в вишині?
І що не варто говорити,
Що її батько наш правитель.
Чому стоїш, мов заціпенів?
Він просто лицар. зрозумів?

Альмерік

Бажання короля – наказ.
Я ж краще помовчу в цей раз...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВА 5

(Вдалині чути звуку призовного рогу)

Бертран

Вже сюзерен наш на порозі...

(За мить до саду входить король Рене в супроводі старого мавританина Ібн-Хакіа. На ньому довга світла сорочка з вузькими рукавами, поверх якої надягнений довгий, до щиколоток, запашний халат з розширеними рукавами з візерунчастого полотна. На голові темна чалма. Вони зупиняються з іншого кінця саду, подалі від ложа, на якому спочиває принцеса Іоланта. Прислуга поволі підходить до них за покликом короля, що під час свого монологу манить їх до себе рукою).

Король

Оце той сад, де у знеможі
Моя голубка молода
Проводить юності літа...
Тепер про неї все відомо.
Так сталося, тобі одному
Останню віддаю надію...

Ібн-Хакіа

Допоможу, якщо зумію...
А де ж дитя? Я зразу хочу
Поглянути на її очі.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Марта

Вона вночі переживала,
Тужила, навіть не дрімала.
Тож, зараз сон її зморив
У затінкові серед слив.
Й кущі пахучої троянди
Приспали юну Іоланту.

ІБН~Хакіа

Тим краще, що красуня спить.
Чекай. Скажу про все за мить.

Король

Туманить розум мій від страху...

ІБН~Хакіа

Уся надія на Аллаха!

*(У супроводі Марти, Бертрана й
Альмеріка йде до іншого краю саду, де
спить дівчина і починає огляд. Король
Рене, залишившись на самоті, стає на
коліна у молитві)*

Король

Всесильний і всемудрий Боже!
Якщо моє життя негоже,
Чому ж Ти змушуєш тоді
У цій проклятій сліпоті
За мене донечці моїй
Спокутувать гріховний рій?
Я вже готовий все віддати –
Корону... трон... скарби і владу...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Я навіть буду радий смерті,
Коли з небесної Ти тверді
Простягнеш зцілюючу руку,
Аби спинити люту муку
Моє доні, й назавжди
Зцілить її від сліпоти...

*(до монарха підходить Ібн-Хакіа.
Правитель з острахом чекає відповіді)*

Король

Чому мовчиш? Скажи хоч слово...
Чи буде донечка здорова?
Чи світ побачить, бідолаха?

Ібн-Хакіа

Уся надія на Аллаха...
Є ліки від її хвороби.

Король

Тобі найвищої я проби
Насиплю золота тоді,
Коли опісля всіх трудів,
Побачить дитятко єдине.
Кажі свою найвищу ціну!

Ібн-Хакіа

Одна умова. Ця дитина
Про сліпоту дізнатись винна.

Король

Про сліпоту? Клянешся ти,
Що від проклятої біди

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Зцілити зможеш її очі?

Ібн-Хакіа

В науки часто мало мочі.
Не буду марно обіцяти.
Слід на Аллаха уповати.

Король

*(на мить замислюється, потім у
розпачі дивиться на доньку вдалині)*

Я ж спричиню ще більше болю,
Як про сумну й жахливу долю
Відкрию доні таємницю,
Ще й без надії, що зцілиться...

*(у гніві повертається до араба,
розчарований його присудом)*

Провів мене ти, лікар сивий...
Їдь звідси, мавре нечестивий,
За три світи кудись додому!
Не вірю більше я нікому.

Ібн-Хакіа

*(араб покійно схиляє голову, та потім
упевнено продовжує)*

Все в твоїй владі... Та спочатку
Послухай про своє дитятко.
Вона сліпа не із утроби –
Причина інша у хвороби.
Її біда – від потрясіння.
Ще є надія на спасіння.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Вона іще побачить світу,
Їй лише треба пережити
Непереборний струс чуттів
І захотіти у житті
Нарешті бачити самій.

Король

*(вражено й обурено дивиться на
мудреця)*

О, Господи Ісусе мій...

Івн-Хакіа

Не місце для розмов вже тут...
Вирішуй. Знаєш мій присуд.
Не розпочну я лікувати,
Допоки не даси їй знати
Про цей прихований порок.
Чекати буду до зірок...

(Йде з саду)

Король

*(підходячи до доньки, схиляється над
нею, стурбовано)*

Моє дитя... моє життя...
Ні... тобі краще забуття...
І не знання свого лиха!

(погрожуючи перстом присутнім)

Про те, що ви почули – тихо!
Той, хто до саду забреде
І її спокій украде,

Олександр Цук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Розкаже про страшну хворобу,
Того я загоню до гробу.
Хай лікар вибачить отця –
Мовчати буду до кінця...

*(Виходить. Услід за ним сад лишають
й інші. Сцена деякий час залишається
порожньою).*

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВА 6

Виходить Лаура, схиляється над сплячою Іолантою. З іншого боку до неї підходить Альмерік.

Лаура

Спить міцно янголятко миле,
Що і розмови не збудили
Її від праведного сну...

Альмерік

То це її ми таїну
Усі клялись оберігати
У затінку бучного саду?

Лаура

Тихіше.. хай поспить ще трішки...

Альмерік

Давай-но зійдемо з доріжки
І поговоримо в тіні

Лаура

Як недалечко, чом і ні?..
*(відходять убік, розмовляють
прогулюючись між троянд)*

Альмерік

(ніяково)

Мені спитати, певне, варто:
Чи ти дочка Бертрана й Марти?

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

(Дівчина киває)

А ця красуня уві сні?..

Лаура:

Вона немов сестра мені.

(Пильно дивиться на нього, змірюючи поглядом, продовжує трохи зверхньо, знаючи собі ціну)

Але до чого ці розмови?
Усе, що сказане – не нове
І, право, вже не таємниця.
Чого ви хочете добитися?
Там при дворі були дівиці,
Всі гонористі, як левиці,
І знали як себе вести,
Аби позбутись самоти.

Альмерік

В столиці почуття нещирі...
Дівчата всіх, хто у мундирі,
Готові ніжно обіймати,
Про вічне щастя щебетати,
Допоки гроші десь дзвенять...

*(продовжує ніжно, невпевнено
торкається дівочої руки)*

А тут – предивна благодать!
Немов у просторах Едему
Ми з Вами за руки ідемо!
І ваша неземна краса,
Як діамантова роса...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Лаура

(відсторонюється, холодно)

Тихіше, лицарю... Стривай,
До мене рук не простягай.

Я хоч росла у глушині,
Та краще ти повір мені:
За себе зможу постояти.

Альмерік

Не мав і гадки образати
Такої ніжної істоти!
В полоні я твоєї вроди.
І десь під серцем аж горю,
Коли з тобою говорю.
Я не хотів тебе лякати!

Лаура

(усміхається, заманливо)

Тоді ходімо вдвох до хати.
І ми при батьковім лиці
Продовжимо розмові ці.

Альмерік

Зроблю усе, що скажеш, радо!

Лаура

За мною. Дім позаду саду.

(Виходять)

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВА 7

*За сценою чуються голоси двох
подорожуючих – Робера та Готфрида,
які пробираються до саду крізь хащі.*

Робер

Так темно, ніби ніч сховала
Усе під чорне покривало...

Готфрид

Я бачу двері... Швидше йди!

Робер

Які ще двері?.. Ти куди?..
Ти чуєш, друже? Зупинись!

Готфрид

Іди за мною... Ось, дивись...

*(Водемон виходить до саду з
протилежного боку від ложа, на якому
спочиває Іоланта, і завмирає,
вражений)*

Готфрид

Де ми?... Неначе у раю
З тобою, друже, я стою!..

Робер

В раю?.. Здається, я не згоден.
Ти бачив надпис понад входом?
«Вертай назад в полоні страху,
Інакше шлях тобі на плаху.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

На гордість тут одна відплата –
Жахлива привселюдна страта».

Готфрід

Що це все значить? Поясни!

Робер

Я сам не знаю... Ніби сни
Якісь жахливі стали явні...

Готфрід

*(хапає Робера за рукав, тягнучи до
виходу)*

Ходімо звідси, друже давній...

Робер

*(вивільняється, розправивши плечі,
роздивляючись буйне цвітіння
навкруги)*

О, ні! Мені Ти свідок, Боже,
Що вигнати ніхто не зможе
Мене із раю на землі!
Я заморився у сідлі
Крізь хащі, гори й полонини
Тримати шлях свій до дівчини.
Спочинемо і на маршрут!

Готфрід

А раптом нас побачать тут?

Робер

Ну й хай. Ми точно не втечем.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Я вправно рухаюсь з мечем.
І ти вояка теж нівроку,
Наробимо ще їм мороки!

(задумливо, з неприкритою надією)

Тим паче, чим я довше їду
До того званого обіду,
Тим краще, мо', до тої днини
Принцеса Іоланта згине...
Тоді й старий король Рене
Від клятви увільнить мене.
Я й навіть радий заблукати,
Аби союз цей розладнати...

Готфрід

Я думаю, даремно ти
Надумав короля клясти.
Він мудрий, зможе зрозуміти
І від обітниці звільнити,
Якщо дізнається від тебе,
Що його трон тобі не треба,
А серце – в іншої в руках.

Робер

Це моя мрія...і мій страх...

Готфрід

А може ж і наступне статись:
До шалу зможеш закохатись
В красу і тіла, і душі...

Робер

У Іоланту? Насмішив...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Готфрід

Так, в Іоланту! Чом би й ні?

Робер

Здається, друже мій, мені,
Характер в неї, мов у чорта –
І перебірлива, і горда.
Та ще й холодна і манірна...
Чи ж безгріховна аж надмірно...
Ти ж знаєш, як в монастирях
Дівчатам в душі сіють страх,
Бо що не слово, то все «Амен!...»
Напевне, серце її камінь.

(палко, переконуючи більше себе, ніж друга)

Та зрозумій ти, ради Бога!
Окрім Матильди, вже нікого
Мені треба в цілім світі –
Вона мов пристрасті суцвіття!

Готфрід

А на жінок в нас смак різниться...

Тобі б кокетки та тигриці!

Робер

А тобі б янгола з крильми!
Та їх не знайдеш між юрми!
Вони або в монастирі,
Або ж із Богом нагорі!

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Готфрід

І все ж, куди це ми з тобою
Зайшли потайною тропою?
Який чаклун з якого краю
Живе серед такого раю?

*(придивляється на стежку, помічаючи
сліди)*

Дивись, Робере, край доріжки
Тендітний слід чиєїсь ніжки!..

Робер

(іронічно, байдуже)

Напевне, феї чи дріади...
Хто б ще тинявся серед саду?..

Готфрід

Сліди плетуться до тераси...

Робер

*(холодно, шукаючи місце для
полуденного сну у затінку)*

Поглянеш і вертай одразу...

Готфрід

*(завмирає за декілька кроків від ложа з
юною Іолантою)*

Робере... Боже... що я бачу!..

Робер

Зрадів ти друже мій, неначе

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Перед тобою чарівниця...

Готфрід

Ні... янголятко білолице...

Мій Боже... як вона прекрасна...

Робер

*(підводиться, відштовхує друга, мить
дивиться на дівчину і продовжує
розчаровано)*

Дай подивлюся... Що ж, все ясно...

Занадто чиста... надто юна...

У серці не здригнулись струни.

Готфрід

Вона божественно красива!

Твоя ж душа не бачить дива.

Вона прекрасна, мов лілеї...

Робер

*(озираючись по сторонам,
занепокоєно)*

Якийсь цей дивний сон у неї...

Іще й той надпис на стіні

Все лихоманить у мені...

Я відчуваю небезпеку...

Допоки вихід недалеко,

Ходімо, Готфриде, скоріше.

Готфрід

*(не можу відвести погляду від
принцеси)*

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Робере, прошу я, тихіше,
Бо збудиш янголятко миле,
Мені ж тоді забракне сили
На грішній цій землі стояти,
Як її дивні оченята
На мене кинуть погляд свій
З-під довгих почорнявих вій!

(Юланта раптово відкриває очі)

Вона прокинулася... мій Боже...
Скоріше відійди від ложа!

*(друзі миттю ховаються у затінку
дерев на іншому кінці саду)*

Дивись... вона іде сюди...

Робер

*(Намагаючись силою тягнути графа
де Водемона геть із саду)*

Казав же, я що треба йти,
Бо лихо станеться! Та ж ні!
Біжімо швидше у тіні!

Готфрад

Не в силах кроку я зробить...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВА 8

*Юланта підводиться з ложа і робить
декілька кроків у бік незнайомих*

Юланта

Хто тут? Озвіться, не мовчіть!

Готфрід

Бургундський лицар, моя панно...

Робер

(хапаючи друга за рукав)

Мовчи, бо згинеш безталанно,
А із тобою разом я...

Готфрід

(звільняючись, робить крок уперед)

Граф Водемон моє ім'я...

Юланта

Я ваших голосів не знаю...

В них інша музика лунає.

Вони мені якісь чужі.

Хто ви, непрошені мужі?

Готфрід

Наш шлях лежить в столичний двір.

Ми ж заблукали межі гір,

І серед мороку й імли

До цього саду добрели.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Юліанна

Дорога – справа марудна...
Я зараз принесу вина,
Воно додасть вам трохи сили,
Яку у мандрах розгубили.

*(Дівчина різко розвертається і зникає
десь у саду)*

Робер

Це наче пастка, Водемоне...
У мене все нутро холоне.
Не хочеш йти – лишайся тут,
Я допомогу приведу.

*(Робер квапливо лишає сад. За мить з
іншого боку виходить Юліанна,
тримаючи в руках перед собою два
келихи з вином)*

Юліанна

Ось, лицарі, хмільний напій,
Який так любить батько мій!

Готфрід

*(Бере келих і пильно дивиться на
Юліанту)*

Із твоїх рук, моя відрадо,
Я й смерть погоджуся прийняти...

(Випиває вино)

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Іоанна

*(Тримає інший кубок у простягнутій
руці, в очікуванні, що Робер візьме свій)*

А де твій друг? Йому я рада...

Готфрід

Він скоро вернеться до саду.

Іоанна

*(Ставить келихи на столик біля ложа,
печально)*

То він пішов? Шкода мені...

Готфрід

Чому очиці ці сумні?

Іоанна

Я рада всім, хто поруч мене.
Хоча це, може, й незбагнено,
Та я не пам'ютаю дні,
Коли була в самотині...
А нині не збагну, чому
Мене залишили саму,
Поки я на осонні спала.

Готфрід

Це ми Ваш сон потурбували.
Прошу пробачити... Та зроду
Не бачив я такої вроди.
Я думав, янгол у плоті
Явився на моїй путі!

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Що Ви – небачене видіння,
Тому й не втримався і з тіні
В душі озвався до небес...
І сон Ваш, наче крига, скрес...
І перед поглядом моїм
Ви стали, наче херувим...

Юліянта

Твої слова такі чудні,
Та все ж привабливі мені...

*(раптом замислюється, змінюючись у
голосі й настрої)*

Чи, може, краще їх не чути?
Бо серце ніби мало пута,
І спало десь на дні могили...
А їх послухало, і крила
Розправило і в один мах
Вже стукотить на небесах,
Чекаючи подібних фраз...

Готфрад

(Засмучено)

Бажання Ваше – то наказ...
Якщо Ви хочете, сховаю,
Ті почуття, що б'ють з-за краю
В моїй окриленій душі...

(З надією)

Прошу... онде троянд кущі,
Зірвіть мені червону квітку,

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Щоб не забулася так швидко
Ця зустріч в райськім цім саду,
Коли ні з чим від Вас піду...

*(Іоланта опускається до найближчого
куща, зриває білу троянду та подає її
лицареві).*

Готфрід

Червону... Чуєш, світлолиця?...

Іоланта

А ця хіба Вам не згодиться?

Готфрід

(Вказуючи на кущ червоних троянд)

Одну із тих, що там ростуть...

Іоланта

Тоді мені віддайте ту,
Яку я принесла раніше!

Готфрід

Ні... перша за сніги біліша.
Я збережу її, аби
Пригадувати в час журби,
В годину лютої розлуки
Твої прекрасні білі руки...
Зірви іще червону. В парі
Я їх триматиму надалі,
Зроблю їх лицарським гербом.
Бо знаю, місце їм обом
У серці й на моїм щиті.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Іоланта

Ну добре... Я зірву ще ті,
Які ви хочете, проте...

*(Зриває знову білу і протягує її
Водемону)*

Готфрід

І знову, сонечко, не те...

*(Іоланта зриває ще одну білу троянду.
граф не приховує роздратування)*

І знову біла... не смішіть...

Іоланта

Як це – «червона»? Підкажіть!

Готфрід

(Вражений)

Я, певне, знаю, в чому справа...

(Зриває кілька троянд)

Злічи-но, моя люба паво,
Троянди у моїй руці...

Іоланта

(Простягаючи руки)

Давайте їх сюди усі!

*(Юнак не віддаючи троянд, робить
декілька кроків назад. Іоланта нервує)*

Ти що, смієшся? Дай сюди!

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Готфрід

Ні, чуєш? Ближче не ходи!

Іоланта

І не торкатись? Хто ж так може?..

Готфрід

(у розпачі відступає)

Вона сліпа... Святий мій Боже...

Іоланта

(Іоланта губиться, з тугою і подивом)

Ну що ж? Де ти? Де твої квіти?

Твоє мовчання зрозуміти

Мені так важко... тому ти

За мої грубощі прости...

Тут незнайомців було мало,

І моє серденько не знало,

Що думати і як чинити...

Мовчиш?.. Не хочеш говорити?...

І поруч бути теж не радий...

(Не втримується і плаче)

Готфрід

Не треба, золотко, ридати!..

(Бере її за руки)

Іоланта

(радісно)

Ти не пішов?! Ти досі близько!

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Готфрід

Вам не цікаво, чом з колиски
Творцем даровані вам очі
Не бачать світу, окрім ночі,
Бо перед ними пелена?..
Вас не гнітить ця таїна?

Іоанна

(Торкаючись до очей)

Ці очі – щоб лилися сльози,
Коли в душі лютують грози.

Готфрід

Ридати вічно у п'їтьмі...

Іоанна

Та ні ж! Ви знаєте й самі,
Що, як поплачеш, легше стане,
Печаль розтане, мов тумани.
І після сліз, як після зливи,
Душа квітує, наче сливи
В обіймах щедрої весни!

Готфрід

Не розумію... поясни...
Виходить, бачити не хочеш
Світ, про який ти так тріпочеш?

Іоанна

Що значить «бачити»?.. Це слово
Звучить для мене як обнова...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Готфрад

Це – зазирать в небес глибини!
Це – пізнавати світло й тінь...

Іоанна

(Хвилюючись)

Мій лицарю, що ж світлом є?..

Готфрад

(Захоплено)

Що «світло», сонечко моє?
Це перший Божий дар людині,
Коли у вранішній годині
Над сонним обширом Землі
В густій недвижимій імлі
Світанок блимне – і тоді
Весь світ зомліє в теплоті...
Це – глибина нічного неба,
Яка мов дивиться у тебе
Очами сотень зір ясних.
І ти милуєшся на них.
Ті, хто не знає світла в світі,
На можуть, певне і любити...
Якби не очі, то б і я,
Блукаючи у цих краях,
Твоєї неземної вроди
Минув, бо не узрів би зроду.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

*(Іоланта, замислившись сідає на ложе.
Водемон опускається поруч)*

Іоланта

І знов твої слова чудні...
І знову радісно мені...
Із кожним доторком до тебе
Я розумію, що не треба
Нічого більше в цьому світі,
Аби нам вічність тут сидіти...
Та помиляєшся ти дуже,
Коли говориш, милий друже,
Що я повинна світло знати,
Аби довіку прославляти
Творіння Бога і добро.
А як побачиш ти тепло?
А стрібноструний шум струмків?
А щебетання жайворів?
А голосні литаври грому?
А вітру гул в саду густому?
Тому, мій лицарю, повір,
Щоб знать красу – не треба зір...

Готфрід

Так... Ти права... З твого серця
Такий у всевіт промінь ллється,
Що в його світлі вся природа
Мов незакінчена робота
Недосконалого дільця,
А не величного Творця...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВ'Я 9

*За сценою чуються голоси Марти й
подруг принцеси.*

Марта

Красунечко!.. Дитя моє!...

Лаура

Подружко мила, де ти є?..

Братіма

Де ти пропала? Іоланто!

Іоланта

(дослухається)

Це кличуть подруги і Марта...

Король

(за сценою)

Де серця отчого розрада?

Іоланта

Я чую голос мого тата...

Він тут! Приїхав, як казав!

*(З-за дерев з'являються Марта з
дівчатами та Рене)*

Король

Дитя моє!... Я сумував!...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

*(Іоланта йде на зустріч батькові та
обіймає його)*

Іоланта

Мій тату, ось ми й разом вдома!..

*(позаду неквапно заходить Ібн-Хакіа,
Бертран та Альмерік)*

Король

(стурбовано звертається до доньки)

З тобою лицар незнайомий...

(Водемону)

Негайно поясни, хто ти
І як ввійшов у ці сади,
Аби у доні вкрасти сон?

Готфрад

(схиляючись)

Бургундець... граф де Водемон...

Покірно вибачте, сеньйоре.

Я пробирався через гори,

І, вірте, суто випадково

Знайшов місцину цю казкову...

Король

Скажи, ти з нею говорив?

Іоланта

О, милий тату! Він відкрив

Мені все те, що я до нього

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Не чула більше ні від кого!
Повір, йому було так шкода,
Що зору дивна насолода
Незнана для очей моїх!

Король

(собі, підводячи у болю очі до неба)

Та за який же, Боже, гріх
В годину лютого вагання
Даєш таке випробування?!

Ієн~Хакіа

(підходить до короля, стиха)

Це не покара, мій королю.
Прийми належно Божу волю

(На сад поволі опускається вечірня зоря. Гори вдалині виграють барвами призахідного сонця. Король, закривши обличчя руками, опускається на лаву)

Ієн~Хакіа

Тобі гадалося, до скону
Всі по негласному закону
Триматимуть у таємниці
Секрет осліпкої дівичі?
Якщо хотів її зцілити,
То мусив істину відкрити,
Бо без знання про зору дар,
Ніяк не зцілиться злидар.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Іоанна

*(продовжує натхненно розповідати
про Водемона, не розуміючи мовчання
батька)*

Він розказав мені про зорі,
Про неба далі неозорі!
Про теплі промені світанку,
І я всім серцем – до останку, –
Неначе спрагла, кожне слово
Пила із дивної розмови.

Готфрід

(собі)

Безумний... Все, що встиг сказати,
Їй серце мучить гірше ката.
Я думав, в правді щастя буде,
Аж тут – випробування люте...
Всесильний Боже, відведи
Її від більшої біди!

Король

(Іоланті)

Не убивайся так в журбі!
Моя голубонько, тобі
Привіз я лікаря з-за моря,
Що вилікує твоє горе.
Подай лише один отвіт:
Ти хочеш бачити цей світ?

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Іоанна

Чи здатна я того бажати,
Що можу смутно уявляти?
Та, якщо хочеш, тату мій,
Тебе послухаюсь мерщій.

Івн~Хакіа

(тихо королю)

Надій на зцілення нема –
Вона вагається сама...
Ось, подивися, це плоди,
Що принесли твої труди,
Твій страх, твій біль, твоя брехня,
Що розросталася щодня!
Немає навіть в ній жаги
Побачить світло навкруги.

Король

(тихо лікареві)

Твою ж я мудрість бачу ясно...
Та наш Господь все робить вчасно!
У мене є одна ідея...
І ти погодишся із нею...

(голосно)

Знавцю, мішай свої мікстури!
І лікувальні процедури
Отут негайно розпочни!
Хай допоможуть їй вони!

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

(графу де Водемону)

А ти, зухвальцю, підійди...
Коли ти увійшов сюди,
Чи ти читав пересторогу,
Як наближався до порогу?

Готфрід

Читав, і, вірите, не радо...

Король

І все одно зайшов до саду?

Готфрід

Як бачите, набрався сили...

Король

Ну що ж... тоді, мій друже милий,
Якщо вже був такий упертий,
Чекай заслуженої смерти...

Готфрід

Я пам'ятаю кожне слово.
І смерть зустрінути готовий.

Король

Твій смертний час тоді настане,
Коли старий магометанин
Не зможе зір доньці вернути.

Готфрід

Тож, значить, так тому і бути...

Юліянта

О Боже! Що за люта мить...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Івн-Хакіа

(стиха, собі)

Що він задумав учинить?

Іоланта

Скажи, чи так я зрозуміла?
Він згине, бо лише мав сили
Мені про правду розказати?

*(Король мовчить, Іоланта кидається у
напрямку до нього)*

Не будь таким жорстоким, тату...

Король

Так, доню... Шлях його на плаху...

Іоланта

(із сильним хвилюванням)

Не обривайте, тату, шляху
Його невинного життя!
Чи Ваше серце співчуття
І милосердя розгубило?

Король

Злочинцю путь одна – в могилу...

Лаура

(до Марти)

Матусю, краще щось зробіть...
Ви короля Рене моліть,

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Щоб милував він юнака,
Бо горя й жалощів ріка
Затопить Іоланти душу...

Марта:

Мій повелителю, я мушу
Просити Вас явити ласку...
Не забирайте в доні казку,
Бо збожеволіє від болю!

Ієн~Хакіа

(прихилившись, шепоче королю)

Я зрозумів Вас, мій королю.
Тож, на спасіння є надія.

Король

Нема пощади лиходію!
Помре він. Марні всі благання.

Іоланта

Я згодна на усі страждання...
О, лікарю... Де ти? Скажи,
Що маю зараз пережити?

Ієн~Хакіа

Нічого... Палко лиш хотіти
Побачити принади світу!

Іоланта

(палко, повертається до лікаря)

Ні... я готова люті муки
Твоєї мудрої науки

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Терпіти всі, аби від страти
Шляхетну душу врятувати!

(повертаючись у бік батька)

Він любим встигнув стать мені...

І теплі сонця промені –
Я хочу бачити і буду,
Коли відміните присуду
Скарати лицаря за гріх...

Готфрад

(падаючи на коліна)

Серед усіх земних доріг
Безкрає небо лазурове
Мене звернуло випадково
З лісної просіки на ту,
Де стрів я діву пресвяту!
Ти – янгол... істина єдина...

Перед тобою на коліна
Я стану й клятву принесу,
Повік любить твою красу.
Чи будеш бачити, чи ні, –
Повіриш? – байдуже мені!
І як за тебе вмерти слід,
Я радо кину грішний світ...

Юліянта

Ні, лицарю! Лишайся жити!
Тут і не треба ворожити,
Аби дізнатись, що так само
Тебе кохаю до нестями!

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Я розірву хвороби пута,
Я неодмінно бачить буду!
Ці очі світлом знов наллються!

(протягаючи руку до його обличчя)

Дай до твого лиця торкнутися!..
Мій лицарю! Дай мені руку!...

(потім міцно стискає руку Водемона)

Тепер знесу й найбільшу муку...

Я, лікарю, на все готова...

Твори усе, аби здорова

За мить зустрілася з юрбою...

Марта

Моя маленька... Бог з тобою...

*(Юланта повільно йде у супроводі
лікаря, жінок та Бертрана. Альмерік
іде в інший бік до виходу із саду)*

Король

(услід донці)

Тепер і сам у вищій мірі,
Моя голубонько, я вірю,
Що Господа всемилі руки
Тебе позбавлять тої муки,
В якій жила ти ці роки...
Прибудь преславний у віки
Поміж усіх живих створінь,
Великий Боже мій... Амінь...

(У мовчазній молитві схиляє голову)

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВА 10

*Здалеку чути фанфари герцога
Бургундського. Король підходить до
Водемона.*

Король

Пробач мене, за те, що сталося...
Мені ж нічого не лишалось,
Як обдурити вас обох.
Бо бачить всевидючий Бог,
Моя донька, якби не ти,
Зцілятися від сліпоти,
Сама б ніколи не схотіла.
А тут – ти ж бачив, яке діло?
Тому, засуджений до страти,
Живи... Свобода – твоя плата!

Водемон

(Пильно дивлячись на Рене)

Ти за моє зухвале слово
Мене б убив обов'язково,
А нині шанс даєш піти...
Не розумію я, хто ти,
Що маєш владу над життями?

Король

*(замислюючись про власну нікчемність
у Божих очах)*

Себе запитую так само...
Далеко думкою літаю,

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

А відповіді і не маю...

Готфрід

Ну що ж... Коли, сеньйор, ти проти
Відкрий мені свої чесноти,
Тобі скажу, що в грішний світ
Мене привів шляхетний рід.
Бургундський герцог – друг мій давній,
Я ж буду граф Клерво й Шампані,
І Жуанвіля, й Монтаржі.
Прошу від щирої душі,
Подайте згоду шлюб узяти...

Король

Бажав би я такого зятя.
Достойний ти. І рід твій знаний.
Та що ж заводити в оману?
Так повернулося життя,
Що моя доня ще дитям
Обіцяна була до віку
Поважнішому чоловіку.

Готфрід

Тоді оскаржу я це право!

Король

Та дивна тут виходить справа...
Ти з ним не вийдеш до двобою,
А, переповнений журбою,
Покірно станеш на коліна,
Бо загризе тебе сумління...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Готфрід

Хто ж він? Скажи мені ім'я,
Аби довідався і я,
Хто чинить серцю перешкоду?

*(раптом долинає відголосок бою десь
побіди стінами саду, Рене
відволікається)*

Король

Що там за галас біля входу?
(Заходить Альмерік)

Що там за шум? Чом брязкіт зброї?

Альмерік

Мій сюзерену, я і вої
Чекали ревно за дверми,
Аж тут гучні, немов громи,
Напоготові із мечами,
Чужинці стали перед нами.

Готфрід

Це друг Робер прийшов сюди
Мене спасати від біди.
Він обіцяв, що допоможе!

Король

Чудні діла твої, мій Боже,
Й не зрозумілі чоловіку...
Впусти їх, друже Альмеріку!

(до Водемона)

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Напевне, сплетене давно
Творцем предивне полотно
Всіх доль, що ходять по землі...
Готуйся. Болі і жалі
Твоєму серцю слід пізнати –
Суперник твій іде до саду...

*(Альмерік відчиняє потаємні двері. До
саду Входить Робер зі свитою
зброєносців)*

Робер

Мій друже, ці нещасні блазні
Пішли... Крізь хащі непролазні
Нам чистий шлях лежить на волю!

(Побачивши короля, схиляє коліно)

О, що я бачу?! Мій королю!

Готфрід

(вражено)

Король Рене?... Король Провансу?..
Як не розгледів я одразу?..

Король

Тепер тобі все зрозуміло...
Дівча, що стало серцю миле,
То твого друга наречена,
Бо клятва давня і священна
З'єднала гідні два роди
Союзом шлюбним назавжди.

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Готфрід

*(Відводячи Робера в бік, ніяковіючи, не
знаючи, як почати)*

Робере... герцого... мій друже...
Вже час тобі полегшить душу
І королю зізнатись щиро...

Робер

(занепокоєно)

Не тут... Все швидко понад міру...

Готфрід

Ні, друже, зараз чи ніколи!
Бо твій секрет мені дозволить
Зігріти зимне це життя!
Бо покохав до забуття
Я Іоланту, і без неї
Не бачу долі вже своєї!
Скажи, вона тобі хоч нащо?
А я ж без неї – мов пропащий!

Робер

(Тяжко зітхнувши, королю)

Мій сюзерене! По наказу
Я їхав до твого палацу,
Бо борг минулих давніх днів
Мене до трону твого вів.
Та заручився я малим...
Роки ішли... і разом з тим
Я іншу покохати зміг

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

За вроду, розумі і за сміх.
А спадкоємницю престолу
Не бачив жодну мить, звідколи
Її іще малим дитям
Ви привели у Божий храм.
Накажете – піду до шлюбу...
Але мені вже інша люба.
Це – Лотарингії графиня,
Її люблю до оніміння.

Король

Що ж Вам сказати, мій сеньйоре?..
Я бачу, серце в Вас говорить
І з нього щирість б'є з-за краю.
Я Ваш слово Вам вертаю.

Робер

Я вдячний за такі щедроти!

Король

(до Готфрида)

Що ж, любий графе... Я не проти
Віддати доньку свою за тебе,
Якщо вона по волі неба
Побачить світло над собою.

Готфрид

Та я люблю її такою,
Якою на садовім ложі
Зустрів одну і без сторожі!
Я хочу, щоб вона зі мною
Була, неначе за стіною,
Сліпою, зрячою – одначе...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Король

(зі сльозами)

Вона навек твоя, юначе...

Готфрід

(схиляє коліно)

Спасибі, я ожив душею!

Робер

(вражений)

Невже, вона сліпа?! Про це я
Не знав, коли це все затіяв.

Король

Одна на лікаря надія...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЯВ'Я 11

(До саду повертається Бертран)

Король

Скажи, Бертроне, як там справи?
Допомогли заморські трави?

Бертран

Все завершилося, мессієр.

Готфрід

До неї повернувся зір?

Бертран

Не знаю... я не міг дивиться...

Повірите, що навіть криця
В сльозах розтанула б, як лід –
Такий нестерпний був цей вид

Смиренної, святої діви,
Яка на муки йшла сміливо,
Тверда сиділа, наче гори,
І в слові виливала горе,
Топивши серце у крові:

«Живи, мій лицарю, живи...»

(Плаче)

Брагіма

(за сценою)

Хвала святим! Вона прозріла!

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Лаура

(вбігаючи)

Принцеса знову бачить світло!

Король

Тихіше... Рідну мою доню,
Що ці роки жила в полоні
Моеї лжі і сліпоті,
Ведуть до нас у ці сади.
О Боже, за любов Твою
Я без вагання віддаю
Всю решту моїх довгих літ,
Що мав топтати грішний світ.

*(Ібн-Хакіа заводить Іоланту і робить
знак, аби всі відступили вглибин
сцени. На сад майже опустилася ніч,
тільки далекі вершини гір трохи
освітлені відблиском вечірньої зорі.
Іоланта стоїть у пов'язці)*

Іоланта

Де я? Куди ведеш мене?
Зніми пов'язку... хай блисне
Переді мною світло знову!

(Ібн-Хакіа знімає пов'язку)

Де я?... Усе таке казкове!

Ібн-Хакіа

Твій сад... Твої дерева... квіти...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Іоанна

Ні...ні... не можу зрозуміти...
Тут все чуже до німоти...
Скажи, мій лікарю, де ти?!
Мені незатишно стає...
Щось тисне в серденько моє...
Помру... помру я прямо тут...

*(У неї паморочиться в голові.
Готфрид хоче підбігти, аби
втримати, проте лікар жестом
зупиняє лицаря і говорить до дівчини)*

Ієн~Хакіа

Дивись у неба висоту...
Глибини всесвіту прекрасні
Тебе врятують від боязні...

Іоанна

(підводячи очі до неба)

О... як прекрасне те, що бачу...
Це Бог?.. Не стримуюсь і плачу...

Ієн~Хакіа

Це світло й обшири небес...

Іоанна

Це небо?... Чудо із чудес!
Там мій Господь у голубіні!
До мене говорив Він з тіні
Моєї сліпоти, а нині

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Я у небеснім мерехтінні,
Немов за муки всі заслугу,
Побачила Святого Духа!

Івн~Хакіа

(піднімаючи її)

Тепер навколо озирнись...

Іоґанна

Хто люди ці?.. Невже, колись
Я зустрічалася із ними?

Івн~Хакіа

Під небесами голубими
Ти поруч з ними тут жила.

Іоґанна

(здивовано)

Хіба б пізнати не змогла
Я тих, із ким так близько
Жила у цім саду з колиски?

Король

Дитя моє, скажи-но прямо,
Мене не пізнаєш так само?

Іоґанна

(торкається обличчя короля)

Мій дорогий, мій любий тату...
Я Ваші риси розпізнати
Змогла і прошу захистити

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Мене від лиха цього світу!

Король

Моя голубонько... Старію...

Тому навряд чи я зумію,

Немов у роки молоді,

Тебе обстоювать в житті...

Проте, не варто горювати –

У тебе є нова відрода.

Твоя опора ця міцна,

Неначе кремінна стіна!

(підводить графа де Водемона)

Готфрід

Тебе, красуне, до могили

Оберігатиму щосили...

Іоланта

Я знову його чую... тату,

Це той, хто зміг подарувати

Мені любов, і світло, й небо...

Готфрід

Мені ж нічого вже не треба

На всіх курних дорогах світу –

Лише б тебе одну любити...

Братіма

(підходячи до Іоланти)

Бажаю злагоди і згоди!

(Готфриду)

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Голубку нашу від негоди
Ховайте, графе, під крильми,
Так само, як ховали ми,
Бо Іоланту так любили!..

Марта

(обіймаючи Іоланту)

Мое дитя... Ти заслужила
Це щастя. І в любові час
Не переймайся через нас!

(плаче)

Готфрід

Ми можемо і не прощатись!
Віднині рідним видаватись
У всіх маєтках кожен дім
Хай буде родичам моїм.

(осторонь стоять Лаура і Альмерік)

Альмерік

Так, може, час і нам з тобою
Піти знайомою тропою,
Й оголосити, що і в нас
Весілля буде через час?

Лаура

Стривай... я думаю, раненько...
Та й для схвильованої неньки
Новин за день вже забагато...

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

Альмерік

Що ж... Згоден... Будемо чекати...

Король

Хвала Творцю, що з небосхилу
Дарує прощення і сили!

Ібн-Хакіа

Хвала Тобі, що діви очі
Вже не катує морок ночі!
І що Твоя свята десниця
Дивам таким дала здійсниться!

Готфрід

*(Обіймаючи Іоланту і підводячи її до
Робера)*

Ти, друже, допоміг мені
У смуткові не гаять дні.
Я вдячний, бо якби не ти,
Не зміг кохану я знайти.
Тож, на весіллі нашім радо
На тебе стану я чекати!

Робер

Та ні, закохані! Стривайте!
Самі спочатку завітайте
До мене на бучне вінчання!
Бо темпераментне кохання
Чека й мене в кінці дороги,
Як дар за прямоту від Бога.

Завіса

Олександр Лук'яненко
ПРОВАНСЬКА КАЗКА

ЗМІСТ

Переднє слово	.....	7
Дійові особи	.....	11
У просторі і часі	.....	13
Дія I	.....	15
Світло надії		
Ява 1	.....	18
Ява 2	.....	27
Ява 3	.....	30
Ява 5	.....	34
Дія II	.....	42
Світло любові		
Ява 1	.....	43
Ява 2	.....	48
Ява 3	.....	59
Ява 5	.....	72
Ява 6	.....	78
Ява 7	.....	81
Ява 8	.....	88
Ява 9	.....	98
Ява 10	.....	108
Ява 11	.....	115

Побачили світ книги О. Лук'яненка

**Книгозбірня
пам'яті:**
Сто спогадів
одного
кохання.
Поетична
сповідь. –
Полтава:
Видавництво
“Сімон”, 2017.
– 112 с.

Мати й син: Кантата для хору з оркестром
або двома роялями (Світлій пам'яті Антона
Грицяя). – Полтава, 2017. – 60 с.

Літературно-художнє видання

Олександр Вікторович Лук'яненко

ПРОВАНСЬКА КАЗКА

драма-перегук на дві дії

(за мотивами «Доньки короля Рене»

Генріка Герца)

Українська мова

Редактор - М. Корж
Технічний редактор - О. Лебедєв
Художник - Т. Домненко

Здано до набору: 06.02.2017
Підписано до друку: 31.03.2017
Формат: 60х84/24.
Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 1,77. Вид. № 1407.
Наклад 500 прим.

Видавництво «Сімон»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовників і
розповсюджувачів видавничої продукції серія ПЛ №17
від 23.03.2004 р.

36011, м. Полтава, вул. Стрітенська 37

www.simon.com.ua

E-mail: simon@simon.com.ua

(0532) 50-24-01, (05322) 2-76-95,

факс (05322) 7-05-87